

Kalveren aan de automaat

8 tips voor een blijve boerin en een gezond kalf

Een kalverdrinkautomaat maakt nooit fouten en voert de kalveren mooi verdeeld over de dag exact de juiste portie melk van een constante samenstelling en temperatuur. Perfect toch? Maar wie denkt met de aanschaf van een automaat van het werk bij de kalveren af te zijn, maakt een grote denkfout. Kalveren aan de automaat vragen controle, controle en nog eens controle. Katrien Vandeperre, adviseur voor poederfabrikant Alpuro Breeding, en Leo Hulter, kalveropfokspecialist van Kalfsupport, delen hun ervaringen.

TEKST WICHERT KOOPMAN

1 WAT ZIJN DE VOORDELEN VAN EEN KALVERDRINKAUTOMAAT?

Een drinkautomaat is een prachtig hulpmiddel om het werk bij de kalveren te verlichten. Het apparaat neemt het gesjouw met emmers over en bespaart arbeid op de piekmomenten die vaak samenvallen met de spitsuren in het gezin.

Daarnaast biedt de automatisering heel veel mogelijkheden om de kalveropfok te verbeteren. De drinkautomaat maakt bijvoorbeeld nooit fouten en voert de

kalveren mooi verdeeld over de dag exact de juiste hoeveelheid melk van een constante samenstelling en temperatuur. De dieren lopen in een grote groep, maar krijgen toch ieder hun eigen portie melk. Zo volgt elk kalf precies het opfokschema. Veranderingen kan de drinkautomaat heel geleidelijk doorvoeren. De melkgift wordt bij het opstarten langzaam opgevoerd en bij het afspenen weer stapje voor stapje afgebouwd.

2 WAAR MOET JE OP LETTEN ALS JE EEN DRINKAUTOMAAT KOOPT?

Er zijn verschillende fabrikanten die drinkautomaten aanbieden. Kalveren voeren kunnen ze allemaal, maar het ene apparaat biedt wat meer mogelijkheden dan het andere.

Extra opties – zoals een medicijndoseerder of de mogelijkheid om volle melk te verstrekken – maken de aanschafprijs hoger en heb je niet altijd nodig. Ook de bediening, het invoeren van gegevens en het uitlezen van attentielijsten

verschilt tussen merken. Het loont om daar voor aanschaf goed naar te kijken. Hoe gebruiksvriendelijker, hoe prettiger je ermee werkt, hoe meer je ermee zult doen en hoe beter de resultaten zullen zijn.

Een aandachtspunt is vorst. Sommige automaten zijn standaard vorstbestendig uitgevoerd, bij andere zijn extra maatregelen nodig om het apparaat in de vrieskou draaiende te houden.

3 MOET JE VOOR EEN DRINKAUTOMAAT DE STAL AANPASSEN?

Een drinkautomaat heeft elektriciteit, water en een afvoer voor spoelwater nodig. Dit is in de meeste stallen redelijk eenvoudig te organiseren.

Automatisch voeren werkt het best als de kalveren gehuisvest zijn in ruime strohokken waarin ze minstens vier vierkante meter per dier beschikbaar hebben.

Grote verschillen in leeftijd binnen een groep moeten

worden voorkomen omdat de kleinste kalfjes anders te veel ondersneeuwen. Het kan dan ook verstandig zijn om meerdere groepen te maken.

Het is een groot voordeel als de drinkautomaat op een plaats staat waar je vaak langskomt of snel naartoe loopt. Zo maak je de controle makkelijk en kun je vaker even gaan kijken.

4 WAT IS DE MEEST GEMAAKTE FOUT BIJ AUTOMATISCH VOEREN VAN DE KALVEREN?

Kalveren vragen controle, controle en nog eens controle. Bij voeren met een emmer, trog of melkbar gaat dat vanzelf. De meest gemaakte fout bij voeren met een drinkautomaat is dat de dieren onvoldoende aandacht krijgen. Het is heel verleidelijk om te denken dat het apparaat zich met het voeren wel redt. Je moet nog steeds meerdere keren per dag tijd en aan-

dacht besteden aan de jonge dieren en in het hok kijken of ze gezond en alert zijn.

Als je 's avonds op het scherm van de automaat ziet dat een kalf haar melk die dag niet heeft opgedronken, ben je eigenlijk al te laat. Bij een goede controle had je dat aan zien komen en het kalf eerder onderzocht en eventueel behandeld.

5 WANNEER KAN EEN KALF AAN DE AUTOMAAT?

De eerste weken van hun leven zijn kalfjes kwetsbaar en vatbaar voor diarree en long- en navelontsteking. Om besmetting te voorkomen is het verstandig om de jongste dieren de eerste weken individueel in eenlingboxjes of iglo's te huisvesten. Na twee weken zijn de kalfjes door de kwetsbaarste periode heen en kunnen ze – mits ze gezond zijn – naar een groepshok met de drinkautomaat. De verleiding is groot om kalveren die vlot en fit zijn, al na een paar dagen over te plaatsen naar de automaat. Je hoeft ze dan immers niet meer uit de emmer te voeren. Dit is niet verstandig. Het risico op be-

smetting is nog te groot en door de stress van de verplaatsing kunnen de dieren alsnog in de problemen raken. Om dezelfde reden kunnen kalveren die twee weken oud zijn maar niet helemaal fit, beter wat langer individueel worden gehouden.

Als de kalveren de eerste twee weken worden gevoerd met een speenemmer, verloopt de overgang naar de drinkautomaat soepel. Drinken uit een speen sluit helemaal aan op het natuurlijke gedrag van kalveren. Ze leren dan ook snel hoe ze uit de automaat een portie melk kunnen halen. Eén keer in de voerbox zetten is meestal genoeg, daarna gaan ze vanzelf.

6 HOE BOUW JE DE MELKGIFT OP EN AF?

De meeste automaten werken met een standaard op- en afbouwschema op basis van de leeftijd van het kalf. In overleg met een specialist kan dit schema worden aangepast.

Een drinkautomaat zal veranderingen in de melkgift altijd in kleine stapjes uitvoeren en maakt hierbij – in tegenstelling tot een mens – nooit fouten. Dit komt het resultaat van de kalveropfok ten goede.

7 WAT DOE JE MET EEN DIER DAT ZIEK IS?

Een kalf dat in het groepshok ziek wordt, heeft het aan de drinkautomaat moeilijk. Zo'n dier kan vaak het best even terug worden geplaatst in een eenlingbox. Zo kun je het maximaal aandacht geven en verzorgen.

Pas als het dier volledig hersteld is, kan het terug naar de automaat.

Als apart zetten niet echt nodig is, kun je het beter niet doen. Een kalf is een kuddedier en voelt zich het prettigst in de groep.

Voor besmetting van andere dieren hoeft je bij oudere kalveren niet zo bang te zijn. Deze hebben voldoende weerstand.

8 HOE MAAK JE EEN DRINKAUTOMAAT SCHOON?

Net als elke machine heeft ook een drinkautomaat onderhoud nodig. Zo is het verstandig om de speen wekelijks te vervangen en dagelijks te controleren op beschadigingen. Uiteraard moet de poedervoorraad regelmatig worden aangevuld. Ook een schoonmaakbeurt hoort bij de dagelijks routine. Alle systemen reinigen automatisch het meng- en voermechanisme, maar niet altijd wordt ook de speen bij deze reiniging meegenomen. De buitenkant van het voersysteem vraagt in ieder geval om een wekelijkse borstelbeurt. Vooral in de zomer kunnen melkresten veel vliegen aantrekken.

Om nauwkeurig te blijven werken moeten automaten maandelijks en bij het aanbreken van een nieuwe partij poeder worden gekalibreerd. Dat betekent dat je controleert of de hoeveelheid poeder die de automaat moet afwegen, klopt met de werkelijkheid. Zo nodig moeten de instellingen worden bijgesteld. Ook de temperatuur van de melk vraagt regelmatig controle.

Ten slotte hoort een jaarlijkse servicebeurt door de dealer tot het standaard onderhoud om de drinkautomaat goed te laten blijven functioneren.